

Малишева М. О.

3 курс, факультет прикладної математики,

НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.А., доцент кафедри

соціології НТУУ «КПІ»

Теорія конфлікту цивілізацій С. Хатінгтона

На даний момент предметом досліджень багатьох політологів є вивчення причин і характеристик конфліктів в багатопольарному світі. І, якщо раніше джерелом конфліктів вважалася ідеологія, то після публікації в 1996 році статті Семюела Хатінгтона «Зіткнення цивілізацій» вченими почала розглядатися версія про цивілізаційний ґрунт виникнення конфліктів.

Хатінгтон стверджує, що найбільш фундаментальними є не політичні, економічні чи ідеологічні відмінності, а культурні. Це, на думку дослідника, пояснюється тим, що культурні та релігійні відмінності сягають своїм корінням у століття, вони менш схильні до змін. Вчений відмітив: «Релігія розділяє людей ще більш різко, ніж етнічна приналежність. Людина може бути напівфранцузом або напіварабом, і навіть громадянином обох цих країн. Куди складніше бути напівкатоликом і напівмусульманіном».

С. Хатінгтон виділяє такі цивілізації: західна, конфуціанська, японська, ісламська, індуїстська, православно-слов'янська, латиноамериканська і, можливо, африканська цивілізації.

За думкою дослідника, основними причинами неминучого конфлікту саме між цивілізаціями є:

1) Втрата державою статусу джерела ідентифікації через спрощення процедури зміни проживання та культурну уніфікацію.

2) Усвідомлення панування Заходу, яке викликає незадоволення з боку представників інших культур.

3) Більш складне урегулювання конфліктів на ґрунті культурних відмінностей.

4) Культурна схожість країн однієї цивілізації, яка дозволяє розвивати економічне співробітництво, а отже, і згуртувати країни в рамках цивілізацій.

Найбільш небезпечним джерелом конфлікту дослідник називає протистояння між Заходом і конфуціансько-ісламськими державами. Іслам є небезпечним для Заходу через стрімке збільшення чисельності населення в ісламських державах і принципову різницю систем цінностей цих цивілізацій. У свою чергу, Китай стає все більш могутнім і економічно розвиненим за рахунок дисципліни, яка властива цій нації.

У якості висновку слід зазначити, що необхідними умовами послаблення конфронтації між цивілізаціями є:

- приєднання до західної цивілізації Східної Європи і Латинської Америки;
- надання допомоги країнами Заходу державам, яким близька західна культура;
- ослаблення могутності ісламських держав;
- зміцнення співпраці Росії та Японії;
- усвідомлення і всебічне вивчення західними країнами культурних основ інших цивілізацій.

Список використаних джерел:

1. Huntington S. The Clash of Civilizations // Foreign Affairs. 1993. - Vol. 72. - № 3 - p.27.